

EPIREO

Teoso Ākiri Apiatini Pirena

¹ Teoso kitxakapirīka sāpiretari isākire kaiāokataikani, isākire sāpiretakanimoni. Ininiā ninoa sāpiretana aātokiriakorini Teoso sāpiretakiti. Kiriāpa Teoso misākiretana ninoa? Kaiāopokoriā imisākiretana ninoa: Itaponeēna, ixinireēna, isākire iōkatsopatakoriā, initirī itixine auakari sākireē, txaāpota imisākiretinina ninoa.

² Uatxa ĩkorasaaki, Teoso misākiretaua iua ākiri sākireē. Teoso mereēri iua ākiri ikinipoko apakapini ĩkapani. Teoso ākiri kamari ikinipoko. Ikamari itixi, ikinipoko iaxiti apiko nopinixiti auakari apaka. ³ Iua iotximere Teoso iotximeretxikana. Teosotxikana iua. Kaposotiireri iua, kotxi isākireēnoka imaīkari imakinika auini ĩkapani. Iuanokara makatxakari amaerekani. Amaerekani imakatxakasaaki, iuasaaki iitopāka ikinimane auīte Teoso kikomoni itixineē.

Teoso Ākiri Apiata, Initiriakori Poiāoka

⁴ Ininiā Teoso ākiri iteene apiaerekata. Api-ananiri iua. Teoso nitiriakori iaxitikini poiāorini. Teoso mereēri iuāka apiari. Ninoa uāka poiāorini itxauana.

⁵ Teoso ! isāpiretari initiriakori ia isākire kitxakapirīkari:
Pite nota ākiri pitxaua. Uatxa pite iri nitxaua nota, litxa initiriakorimoni.

Apaka Teoso !isãpiretana ninoa ia isãkire kitx-
akapirĩkari:

Nota iua iri nitxauako. Iua nota amarite itxauako,
litxa ñitiriakori itixine auakanimoni.

⁶ Ātipekana. Teoso mĩkasaakiri iua ãkiri
imatonõkari ĩkorapokoritimoni, iponaniini ĩkapani,
iuasaaki Teoso txari ñitiriakori:

Ninitiriakori, hĩkapotoreẽkauako iua apisatoõ.

Hĩteosonetariko iua,
itxa. Ikara atoko Teoso paniãtari ñitiriakori.

⁷ Teoso sãkire iõkatsopatakori, ñitiriakori pirena
txari:

Itxĩkitakana ñitiriakori matamatakoni ininiuana,
ĩtima atoko ininiuana. Xamina tirinakari
atoko itxauana ninoa, kotxi kaposotiirerini
ninoa,

itxa. ⁸ Iua amaritemoni Teoso txari:

Teoso pitxaua. !Ixipoka auĩtetxi pininiãua.

Ātipirika pite atão mĩkiikari pite auĩtetakani.

⁹ Pite turetari atão ñakari. Pomanatari maerekati.
Ikara atoko ininiã, nota piTeosone
mereẽi pite apiari pininiua ĩkapani,
pimoianariakori poiãorini ininiuana
ĩkapani, kotxi apiata nikamapoxokonitai
pite. Iĩtxiã nimereẽkiti nopini nitakini
atokokana, nitakari poxokonitxi pite
nopini. Nimereẽi pite auĩtetxi pininiãua.

Ikara atoko itxa Teoso kitxakapirĩka. ¹⁰ Iuaĩkana
Teoso sãkire iõkatsopatakori txari:

Apiananiri, merepitipanika pite kamari itixi.

Apaka pikamari iaxiti piuakoã.

¹¹ ĩkorapokoriti, iaxiti pakini xipokapitikako.
Iuaritika pite auapanika. Mãkatxi
kitxakariãpotakari atoko itxa ikinika.

¹² Mākatxi atoko piapirikariko iaxiti, itixi pakini. Ininiā ipinimoni itxako. Iuaritika pite mitxi atoko pitxapikako. !Pixipoka.

Itxa Teoso sākire.

¹³ Teoso txari imi:

Nota kikomoni piitopākiniritika nixipokariko pimokaiakariakori. Nikamariko ninoa pikiti pitakiniātaā atoko ininiua.

Ikara atoko litxari initiriakori iaxitikini.

¹⁴ Ininiā kipa Teoso nitiriakori iaxitikini? Ninoa erekari matamatakoni. Iparīkauatana Teoso īkapani. Teoso iokanatana ninoa imoianatinirina kākiti iua sākire auiākani, kotxi Teoso makatxakari ninoa kākiti maerekani.

2

Erepaniko

¹ Ininiā iteene mamixinikari ikinika atāo sākirextiti mitxi akenakotakiti. Amakamakaniāri ikara atoko, kanaua tiokaāpotakari atoko atxaua. Ininiā iusaaki !aimarotaikari atāo. Maxinikari atāo inakari. ² Kitxakapirīka Teoso nitiriakori iaxitikini sāpiretari atāo inakari ate apiko atokiriakorimoni. Kākiti makamakaniāri ninoa paniātakiti, ininiā ninoa kākiti apakapari Teoso misirikare. Atāo ninoa apakapiniri imisiritikona.

³ Ininiā uatxa amitekini !auari, amanirekakaniāri amaerekani makatxakiko. Peerekari Teoso makatxakiniri kākiti maerekani. Merepitipanika Apiananiri sāpiretari ikara maerekanitxi makatxakiko. Iua sākire kenakotakani apaka sāpiretaua ate iua sāpiretakiti atokotxikana.

⁴ Teoso apaka oerekaua ninoa sākire atāo inini, kotxi oerekari itakaōtxikare. Ikamari

kākiti mimarotakiniti. Ikamari ikini sereti posotiiiretxi. Erekar Matamatakoti siākiti isika inirekakinimoni. Kākiti isika inirekaka iaōka. Ikara atoko Teoso oerekaua ninoa sākire atāo inini.

Xesosi Kākiti Atoko Itxa

⁵ Teoso ! itxīkitakana initiriakori iaxitikini itixi amaneriā auakani auīteakori ininiuana. Iua itixi amaneri īkari asāpiretai hīte. ⁶ Kitxakapirīka Teoso sākire iōkatsopatakori Xikari oitoātaā txari:

Kipa kākiti? Kinirepa pite xinikana ninoa? Ate minakati. Kinirepa aītari iaxitikiri maākatatari kākiti?

⁷ Mapakanani pikamari kākiti itari iaxitikiri poiāori ininiāua. Iuasaaki pinitiriakori iaxitikini apiatakani txaua. Eereka pitxīkitakari iua auītetxi ininiua. Pitxīkitakari iua kaiotximereri ininiua. Pitxīkitakari ikinimane paxitiniri iua. Pitxīkitakari iua ikinipoko auīte ininiua.

⁸ Pitxīkitakari ikinimane kaminiri iua paniātakiti. ! Auari ātika iua paniātakiti makamakati.

Ikara atoko Teoso sāpiretaua ate itxīkitakiniri ikinipoko auītetiniri iua. ! Auari ātika iua mauītetakati. Txamari kona ate atamatapanikari iua ikinipoko auīte ininiua. ⁹ Iuapitikara aātamatakiti Xesosi. Mapakananinoka Teoso txīkitakari iua poiāori ininiua. Iuasaaki Teoso nitiriakori iaxitikini apiata. Teoso txīkitakari iua poiāori ininiua, kotxi iuasaaki Xesosi atatsiirauata. Iuasaaki ipina. Uatxa Teoso txīkitakari iua auītetxi ininiua. Itxīkitakari iua kaiotximereri ininiua. Itxīkitakari ikinimane paxitiniri iua. Teoso kamari ikara atoko inakari,

kotxi Xesosi ipina kākiti mapinakani ĩkapani. Iuasaaki Teoso oerekari ikinipoko erekari isikini kākitimoni.

¹⁰ Ikinika Teoso nakiti. Ikinika iua kamakiti. Apakata iua txĩkitakiniri kākiti maerekani makatx-akakari atatsiirauatini, kotxi iuasaaki iposope kākiti maerekani makatxakiko, kotxi iuasaaki Xesosi kamari ikinipoko iri paniātakiti. Ininiākara Teoso anikari iua anaakori iotximere auiniātaā. Kaiāori ninoa. ¹¹ Kākiti kamaerekatakari ir-itxikana iua kamaerekatakini iri. Ikara atoko ininiā, Xesosi !ipētataru iua itariakori akiritiniua ate. ¹² Itxari Teosomoni:

Nisāpiretariko piuāka nitariakorimoni. Pitemoni apotiitakaniua sauaki nixikaretari ereka p̄nini.

¹³ Iuaĩkana kitxakapirĩka Teoso sākire iōkatsopatakori txari:

Nauikariko Teoso sākire.

Iuaĩkana Xesosi txari Teoso:

Uai nota aua pamariteakorikata. Pite sikana nino notamoni.

itxa.

¹⁴ Kaĩtori Teoso anaakori. Ninoa aua ixini, iarēka pakini. Ininiā kaĩtopekari Xesosi ninoa atokokana. Ininiā ipĩkasaaki ixipokari ipĩkitxi posotiire auakiti. Satanasi inakori iua. ¹⁵ Ikara atoko inakasaaki, isikakari kākiti ipĩkitxi pĩkakani. Mitxi ninoa iaxirikakoni atoko itxana. ¹⁶ Aimarotari, iuasaaki !imoianatana initiriakori iaxitikini. Iuasaaki imoianatana Apraāo apika mekaniriakori. ¹⁷ Ikara atoko ininiā, Xesosi txĩkitakaāka itariakori atokokana ininiua, ininiā iposotari sasetotxi auĩte apiatakari ininiua kākiti ĩkapani. Iparĩkauatakasaaki Teoso ĩkapani, ikamari ikinipoko ikamaenetakiti.

Maerekati kamakani kākiti, iuaritika iamonīkari kākiti. Kākiti itxapekaua Xesosi, ininiã iua ipina kākiti maerekani imaktxakini ĩkapani, iuaĩkana kākiti imikanapiriini Teosomoni ĩkapani. ¹⁸ ĩkorapokoriti Xesosi auakasaaki, imarotari Satanasi atamakaerekatiniri iua. Ininiã Satanasi atamakaerekatakasaakina kākiti, iua posotari isikataparatinina ninoa.

3

Xesosi Apiatakari, Moisesi Poiãori

¹ Ininiã nitariakori, Teoso mereẽkini, hĩte akiritaãka Teoso tixine hãuini ĩkapani. Iteene hĩxinikariko Kristo Xesosi, kotxi iua Teoso iokanatakiti itxaua. Apaka iua sasetotxi auĩte apiatakari itxaua. Iuara asãpiretari apanakini. ² Moisesi kamari ikinika Teoso paniãtakiti inirimane apisatoõ, Teoso aapoko aamata kamakori ikamakasaaki. Iua atokokana Xesosi kamari ikinika iua mereẽkari paniãtakiti. ³ Apiaerekata Xesosi, ininiã iua apakapari apiata ipaxitiko, Moisesi poião, kotxi aapokotxi kamakari apakapari apiata ipaxitiko. Poião aapokotxi paxitiko aua. Iua atokokana, Xesosi aapokotxi kamakari atoko itxaua. Moisesi aapokotxi atoko itxaua. ⁴ Ikinika kākiti aapokona kamakani auapitika, iuaritika Teoso ikinipoko kamakari itxaua. ⁵ Moisesi Teoso nitiri itxaua. Iua ãtipirika kamari ikinipoko Teoso nirekakiti inirimane apisatoõ. Ikara erekari ikamakiti oerekari Teoso sãkire iua sãpiretakiti atão inini. ⁶ Kristo Teoso ãkiri itxaua. Iua ãtipirika kamari ikinipoko Teoso paniãtakiti Teoso aapoko inĩkatini.

Teoso aapoko atoko atxaua ate, iteene aãuikiniãri iua sãkire, apoxokoniritika ãtipirika aiãtapiniãri Xeososi kanapiriini õti.

Erepaniko, !Hítakanapapiri Hãuikakiti

⁷ Ininiã Erekar Matamatakoti txari:

Uatxa õti hĩkenakotakasaakiri nisãkire,

⁸ kona hĩkamapiriko hĩxinire paikori inini hãtokiriakorini atoko hinini. Āparaã makipakaniãtaã auakasaakina, iuaã ninoa ! auikari nota sãkire. ! Ikamarina nipaniãtakiti. Iuasaaki ninoa ataerekatapikano nota.

⁹ Koarẽtakanani, ikiniõtika hĩte apika atokiriakori ataerekatapikano nota. Ninoa atamatarini niposotiire. Txamari ikiniõtika ninoa ataerekatano nota. !Auikarina nisãkire.

¹⁰ Ikara xika nomanatana ninoa. Iuasaaki nitxa: “Ātipirika ninoa sapika apanakini sãkire tikini. !Imarotarina nixinikakiti, nikamakiti pakini.”

¹¹ Nomanatakasaakina ninoa imaerekanina xika, iuasaaki nitxako: “Atão nisãpiretana ninoa. Ninoa maĩroãpekaniiarako nikamakiti tomatikoãtaã,”

itxa Erekar Matamatakoti.

¹² Ininiã nitariakori, erepaniko. Atxiiti ãtikaka hĩte aua hĩxinire maerekati mauikareti. Ikara atoko inakasaaki, hítakanapapekari Teoso ãtipirika auãki inakari, maerekati tikini hĩsini ĩkapani.

¹³ Ininiã ikiniõtika hĩkamataparaxiniretakauako. Uatxapanika inakasaaki hõtãkikakauako. Ininiã maerekanitxi kona misirienetai. !Ikamari kaikoxinire hinini. ¹⁴ Aãuini mapotõkire manapi iteene

aũuikiniãri Kristo sãkire merepitipanika aũuikiniri atokotxikana, atão iuakata parĩkauatakani atxaua.

¹⁵ Uatxa nisãpiretai kitxakapirĩka iõkatsopatakiti:

Uatxa ia õti hĩkenakotakasaakiri iua sãkire, kona hĩkamapiriko hĩxinire paikori inini, hãtokiriakorini atoko hinini, ãparaã makipakaniãtaã auakasaakina. Ninoa ! auikari nota sãkire.

¹⁶ Ninoa kenakotari Teoso sãkire, txamari ! inirekarina ikaminirina isãkire iaõka. Kipa ninoa? Exito tixini Moisesi makatxakakinira ninoa. ¹⁷ Kikãkititipa kamari Teoso naiatinia koarêtakanani? Ninoa maerekati kamakani.

Ikara xika ninoa ipĩpeka ãparaã makipakaniãtaã.

¹⁸ Kirimonipa Teoso txari ia? “Atão nisãpiretai hĩte. Kona himaĩroãpekaniiarako nikamakiti tomatikoãtaã.”

Teoso sãpiretari ikara iua sãkire mauikakanimoni. ¹⁹ Ininiã aimarotari, ninoa !

ĩroã iuaã, Teoso sãkire imauikakanina xika.

4

Tomatikoãtaã Aua Teoso Nakitiakori Īkapani

¹ Auapitika Teoso kamaenetakiti kãkiti tomatiniãtaã Teoso kamakiti aĩroini tĩkane, ininiã erepaniko. Atão inakari hĩkamako iuaã hĩiroini Īkapani. ² Teoso iokanapirena erekari sãpiretaãka atemoni, kitxakapirĩka Moisesi auakasaaki auakanimoni apaka. Txamari maxikatiĩka ninoa kenakotari Teoso sãkire, kotxi ninoa ! auikari ikenakotakitina. ³ Ate, Teoso sãkire auĩãkaniua, ĩroã ikara Teoso kamakiti tomatikoãtaã. Ininiã Teoso sãpiretakiti iaõka auapeka. Ia atoko Teoso txari:

Nomanatakasaakina ninoa imaerekanina xika, iusaaki nitxako: “Atão nisãpiretana ninoa. Ninoa maïroãpekaniikarako nikamakiti tomatikoãtaã,”

itxa Teoso. Ikara atoko itxama, iuaritika ikara tomatikoãtaã iposope iparïka ixipokasaaki, itixi ikamakasaaki. Ikara atoko ikama ate ïkapani. ⁴Teoso sãkire iõkatsopatakori sãpiretari itomatini õti pirena. Itxari:

Iparïkauata seisi õti, ininiã eereka apikomoni ãti õti inakasaaki itomata. Iusaaki itakanapari ikinika iparïka,

itxa Teoso sãkire iõkatsopatakori. ⁵ Teoso sãkire iõkatsopatakori txari:

Ninoa maïroãpekaniikarako nikamakiti tomatikoãtaã.

⁶ Iuaritika apanakini ïroãpanikako iua tomatikoãtaã. Txama apanakini kitxakapirïka auakani !ïroã. Ninoa merepitipanika sãpiretaãka Teoso iokanapirena erekari, txamari !ïïroãna, kotxi !ikamarina Teoso paniãtakiti. ⁷ Ininiã Teoso kamari iketo õti apanakini iuaãtaã apokini ïkapani. Iusaaki Teoso akiritari iketo õti “uatxa.” Ikara atoko Teoso misãkiretari Tavii:

Uatxa õti hïkenakotiniãri nisãkire, ininiã kona hïkamapiriko hïxinire paikori inini.

⁸ Aãtokiri kitxakapirïka auakari Xosoe inakori, iuara anikari kãkiti itixi Teoso sikaenetakitimoni. Txamari !ïïroãna atão inakari tomatikoãtaã Teoso sikakiti, kotxi eereka Teoso sãpiretari ãti õti tomatikoãtaã ïroïko õti. ⁹ Ikara atoko ininiã, auapanikako Teoso kamakiti tomatikoãtaã inakitiakori ïkapani. ¹⁰ Ininiã kãkiti ïroãkasaaki Teoso kamakiti tomatikoãtaã, iotokakari iparïka,

Teoso iparĩka iotokakini atokokana. ¹¹ Ininiã nitariakori makamariko ikinika atão inakari iua tomatikoãtaã aĩroini ĩkapani. Erepaniko, kotxi apanakini !ĩroã, Teoso sãkire imauikakanina xika. Ininiã !hĩkamapiri ninoa kamakiti atokokana.

¹² Teoso sãkire kaposotiireri. Isãkire auãki itxapika, kotxi Teoso ãtipirika auãki inakari sãpiretakiti. Saasara ipi auanaro auakaro, iteene kauanaro, ininiã iposotari ikisauakiniri inirekiniãtaã. Iposotari ikisauakiniri kãkiti pakaki, iua ãki auakari axĩpe imakatzakini ĩkapani. Apiata Teoso sãkire, kotxi Teoso sãkire posotari apokini kãkiti ĩkĩte kãkiti xinirekata apotiitiniãtaãua. Teoso sãkire imarotari ikinika axinikakiti, anireẽkiti pakini aãkixinireẽ. Teoso sãkire atamakaerekatari ikara aãkixinireẽ auakari. ¹³ Teoso atamatari ikinipoko akamakiti, ininiã !auari iomaãtakori. Ikinipoko !ipataãka. Aãũte Teoso apisatoõ ikinipoko kasarori.

Xesosi Sasetotxi Auĩte Apiatakari

¹⁴ Ininiã atemoni auari sasetotxi auĩte apiatakari, Xesosi, Teoso ãkiri. Apiananiri iua. Iua sari iaxiti Teoso auiniãtaã. Ininiã iteene maãuikari iua sãkire. ¹⁵ Ate nakiti sasetotxi auĩte apiatakari imarotari ate ãkixinire iõkapetini. Imarotari ate maposotakiniti. Imarotari ate tsii. Ikara atoko inakari imarota, kotxi Satanasi iteene atamakaerekatari iua, ate atamakaerekatiko atoko. Iuaritika maerekati !ikama. ¹⁶ Ininiã ataparaxinireritika masa Teosomoni. Aãũte topãkiniãtaã masa ikinipoko erekari isikakiti aãpakapini ĩkapani, iamoniĩkiniua ĩkapani. Isikaua ikinipoko erekari. Isikataparataua amaxikiko auakasaaki.

5

Xesosi Sasetotxi Auïte Apiatakari Mereïko

¹ Ikinimane sasetotxi auïte apiatakari mereeëka kākiti sauaki. Iua misākiretari Teoso kākiti ïkapani. Isikari kākiti sikakiti iuamoni. Kitxakapirïka iua okari pirãtxi Teoso apisatoõ kākiti maerekani ïikitxitini ïkapani. ² Iamonïkari mimaroreni, Teoso takanapakani pakini, kotxi imarotari kākiti ãkixinire iõkapetini, kotxi iua apaka kākiti itxaua. ³ Sasetotxi apaka maerekati kamakari itxaua. Ikara xika merepanika iua okari pirãtxi Teoso apisatoõ iuaka maerekani ïikitxitini ïkapani. Eereka iua okari pirãtxi kākiti maerekani ïikitxitini ïkapani.

⁴ Kākiti paxitari sasetotxi, iuaritika ninoa kona mereëri sasetotxi parïka. Teosonoka mereëri kākiti sasetotxi ininiua ïkapani, sasetotxi Arão inakori Teoso mereini atokokana kitxakapirïka.

⁵ Xesosi iuaka ! ikamaua sasetotxi auïte apiatakari ininiua. Kona itxari: “Apakatapitika sasetotxi nininiua.” Iuaritika Teoso txari iua: Pite namarite. Uatxa noerekariko kākiti nota pite iri nininiua, itxa Teoso.

⁶ Iuaïkana Teoso txari: ãtipirika sasetotxi pitxaua. Sasetotxi Meokisiteki inakori atoko inakari pitxaua, itxa Teoso Xesosimoni. ⁷ Xesosi ïkorapokoriti auakasaaki, iua iteene misākiretari iri. Ipinini apisapanika iteene amanaãri iri imapinakani ïkapani. Imisākiretakasaakiri iua, iteene itxiïta. Irinokara posotari itxiïkitakiniri imapinakani. Iri kenakotari isãkire, kotxi Xesosi txari:

“Pinirekakitinokara ninireka.” ⁸ Xesosi Teoso ãkiri, iuaritika atatsiirauatakasaaki, imaroãpotari Teoso nireëkiti iaõka ikamini. ⁹ Iua kamari ikinipoko iri paniãtakiti. Ikara atoko ininiã, kãkiti maerekani makatxakakari itxapekaua. Imakatxakari ipaniãtakiti kamakani maerekani, ininiã ninoa auapininiika itxanako Teosokata. ¹⁰ Teoso mereëri iua sasetotxi auïte apiatakari ininiua, Meokisiteki inakori sasetotxi ininiua atokokana.

Erepaniko, Atão Sãkiretxiti !Hïtakanapape

¹¹ Aua apikomoni kaiãopokori ikara atoko inakari asãpiretinii hïte, txamari pamimari ikara asãpiretinii hïte, kotxi !katimari himarotiniri Teoso sãkire. ¹² Akokaxiti hïte auikari Xesosi sãkire, ininiã uatxa apiaerekata Xesosi sãkire oereëkani hininiua. Txamari hïte nirekari ãti oerekinii iuaãkana merepitipanika atão inakari Teoso sãkire iõkatsopatakoriã auakari. Hïte eenetxi xapitikiri atoko. Hinirekari Teoso sãkire tinitxiã atoko inakari. Teoso sãkire nipokori atoko inakari ! hïposotapanika hãpakapini. ¹³ Teoso sãkire imarotakari tinitxiãnoka nirekakari atoko inakari, iteene !imarotapanikari Teoso sãkire. ! Imarotari atão inakaranoka ikamini, kotxi iua eenetxi xapitiri atoko inakari. ¹⁴ Kãkiti aneëkari nikari xinitxi. Kataparaxinireri nirekari Teoso sãkire, xinitxi aneëkari nirekini atokokana. Kãkiti ikiniõtika kenakotiniãri Teoso sãkire, ininiã imarotari atão inakari. Imarotari atão minakati apaka.

6

Maãpaiaõkarauata Apikomoni

¹ ! Apakata ikiniõtika merepitipanika Kristo sãkire oerekakorinoka axinikini, kotxi aimarotapekari. Aimarotapekari atakanapiniri maerekati akamakiti. Aimarotapekari ateka kamakiti txĩkitakaua apinini. Aimarotapekari Teoso sãkire aãuikini. ² Aimarotapekari apatx-isarauatini. Aimarotapekari atakauakotiniua ãti nopini. Aimarotapekari ipĩkani iuaĩkana õkitikiniua. Aimarotapekari Teoso misiritinina maerekati kamakani ãtipirika. ! Apakata ikara ãtipirika aõerekinii. ³ Apikomoni auapitika, ininiã maãpaiaõkarauata apikomoni. Teoso auiritiniãua, apikomoni maxinika.

⁴ Kãkiti takanapiniãri Teoso sãkire auikini, ! apakataika ikanapiriinina Teosomoni. Mitxi ninoã imarotari Teoso sãkire atão inakari. Mitxi ninoã imarotari erekari iaxitikiri. Mitxi imarotari Erekari Matamatakoti parĩka ãkixinireẽna. ⁵ Mitxi imarotarina Teoso sãkire ereka inini. Mitxi imarotarina Teoso posotiire itixi amaneri apokasaaki. ⁶ Ikara atoko ninoã imarota, iuaritika ninoã takanapari Teoso. Ininiãkara ! apakata iuaĩkana ikanapiriinina Teosomoni, kotxi iuaĩkana imisiritarina Teoso ãkiri aamina ĩpiriãmitakari nopini imisiritiko atoko. Iuasaaki ninoã txĩkitakari kãkiti iuaĩkana napetiniri Xesosi.

Kikio Atoko Anini Pirena

⁷ Teoso takari erekari itixi ia atoko inakari nopini: Āparaã ikipa kaiãokatani iuaã, ininiã iminaua kienatxi katakareri nirekakiti. ⁸ Txamari itixi inako, aanaia pakini auiniã, ! itxa. Ikara

xika atxiĩti imisiritaãka. Ininiã arikaãkako. Ikara atoko inapeẽkanako kãkiti. Maerekati aniniãua, ininiã pamonõkoniri atemoni. Ikara atoko ininiã, imapotõkire õti Teoso ! inirekaikaua ate. Ix- ipokaua aanaia xipokiko atoko.

⁹ Nitariakori, ikara atoko asãpiretai hĩte, iuaritika ate imarotari kona hĩte ikara atokoni. Aimarotari hãpakapiniri erekari, kotxi Teoso makatxakapekari himaerekani. ¹⁰ Teoso kamari ikinika atão. Iua ! imaxinĩkaretari hĩparĩka iua ĩkapani. Hĩtiraõki iuamoni ! imaxinĩkareta, kotxi himoianatapekari iua nakitiakori. Uatxa himoianatapanikana ninoa. ¹¹ Ate nirekari ikinika hĩkaminiritika Teoso ĩkapani imapotõkire õti manapi apokini. Ikara atoko ininiã, himarotari hiãtapakiti apokapitikako hĩtemoni. ¹² Kona apakata hĩarinuatini. Apanakini Teoso sãkire auiãkani kamakiti atoko hĩkamako, kotxi ninoa iãtapari Teoso sikaenetakiti apakapinina.

Teoso Sikapitikariko Isikaenetakiti

¹³ Kitxakapirĩka Teoso sãpiretari isikaenetakiti Apraãomoni. Apiatakari Teosonokara aua. ãti apiatakari iua atoko inakari ! auari, ininiã iuaka uãkaã isãpiretari isikaenetakiti isikini Apraãomoni. ¹⁴ Ininiã Teoso txari Apraão: “Nitakapitikari erekari pitemoni. Nisikaiko itomaneri papika mekaniriakori,” itxa. ¹⁵ Ininiã Apraão kenakotakasaakiri ikara, iteene iãtapari Teoso sãpiretakiti apokini. Eereka Apraão apakapari Teoso sikaenetakiti.

¹⁶ Kãkiti sãpiretakasaakiri isikaenetakiti ãti kãkitimoni, iuasaaki ninoa apoka ãti apiatakari apisatoõ isikaenetakiti isãpiretinina ĩkapani. Ininiã

iuasaaki kãkiti imarotapitikari isãkire atão inini. Ikara atoko ininiã, aãpirena ! auari isikaenetakiti xika. ¹⁷ Teoso nirekari inakitiakori iteene imarotiniri imatakanapakaniri isikaenetakiti isikinina ninoa. Ininiã isikaenetakiti isãpiretakasaaki, isikari isãkire iuaka uãkaã. ¹⁸ Ininiã ipi aua: Teoso, Teoso sãkire pakini. Teoso mitxi atoko itxapikako. Teoso sãkire mitxi atoko itxapikako. Ininiã Teoso ! iposotari atão minakati isãpiretini. Amiteka iuamoni, iua nĩkatiniua ãkapani, aiãtapakiti aãpakapini ãkapani. Ininiã asikataparaxiniretaãka.

¹⁹ Ikara atoko inakasaaki, aposotari iteene aãuikiniri Teoso sãkire. Aiãtapari ikinipoko iua sãkire iaõka apokini. Teoso sãkire aãuikini, minari maporo maĩkakari atoko itxa. Maporo maĩkakari ! auiritari maporo tiokini. Teoso sãkire aãuikini maĩkari axinire. Isikataparatarari axinire. ! Auiritaua atiokini maerekanitximoni. Teoso sãkire aãuikini anikaua Teosonani Auini Pakitaãtaã, mãkatxi mata arõkakari apikomoni auakari pakitamoni. Kitxakapirĩka sasetotxiakori auĩte apiatakarinoka ãroã iuaã. ²⁰ Iuaã Xesosi ãroã ate ãroini apisa. Iuaã imisãkiretari iri ate ãkapani. Sasetotxiakori auĩte apiatakari itxapekuaa ãtipirika ate ãkapani. Meokisiteki inakori sasetotxi ininiua atoko itxa Xesosi.

7

Meokisiteki Pirena

¹ Meokisiteki inakori Sareẽ tixini auakani auĩte itxaua. Iuasaaki sasetotxi itxaua apaka. Teoso, Apiananiri, kamari iua sasetotxi ininiua. Kitxakapirĩka Apraõ kamari neenamati ãti

tixini auakani auĩteakorikata. Iua kanapiriãkasaaki, aõkitari Meokisiteki. Iusaaki Meokisiteki takari erekari Teoso sikakiti iuamoni. ² Iusaaki Apraão sikari iua tiitxi imakatzakakiti ipixini. Tesi tiitxi auiniã, isikari ãti Meokisitekimoni. Meokisiteki akiritaãka “Auĩtetxi Atão Inakari Kamakari.” Apaka akiritaãka “Auĩtetxi Kãkiti Kamaerekaxiniretakari.” ³ ! Kimarotikori Meokisiteki iri, inoro pakini. !Kimarotikori apika atokiriakori. !Kimarotikori iponaniini, ipinini pakini. Teoso ãkiri atoko itxa. Sasetotxi ãtipirika itxa.

⁴ Hĩxinikariko iua Meokisiteki. Apiatakari iua. Apraão iteene paxitari iua, ininiã isikari ipixini tiitxi iua makatzakakiti iuamoni. ⁵ Eereka ãti õti Apraão tikini Teoso paniãtari Arevii apika mekaniriakori, sasetotxiakori, apakapiniri ipixini kãkiti apakapakiti, txineiro, tiitxi pakini. Ninoa apakapari kãkiti sikakiti Teoso ãkapani. Ikinimane ninoa Apraão apika mekaniriakori itxa. Iuaritika sasetotxiakori apakapari inirimane sikakiti. ⁶ Iua Meokisiteki Arevii nirimane !itxa. Iua aua kitxakapirĩka Arevii apisapanika. Iuaritika iua apakapari ipixini Apraão makatzakakiti. Eereka Meokisiteki takari erekari Teoso sikakiti Apraãomoni, Teoso sikaenetakiti apakapakarimoni. ⁷ Iua Apraão poiãori. Apiatakari Meokisiteki, kotxi apiari takari erekari Teoso sikakiti poiãorimoni. ⁸ Ikinika Arevii apika mekaniriakori, Teosomoni kãkiti sikakiti apakapakani, ipinanipeka. ãtipirika auakari atoko itxa Meokisiteki. ⁹ Atxiĩti aposotari asãpiretiniri ia atoko: “Arevii sikari isikakiti Meokisitekimoni Teoso ãkapani, kotxi iua ina Apraão ãto ãki.” ¹⁰ Kotxi

Apraão aõkitakasaakiri Meokisiteki, iusaaki Arevii kona auapanika. Ininiã iua auini apisapanika Apraão İtoã aua, kotxi Apraão apika mekaniri itx-
aua Arevii.

Xesosi Meokisiteki Atoko Inini

¹¹ Arevii apika mekaniriakori sasetotxiakori itx-
auana. Iua apika mekaniri Arão inakori. Arão
apika mekaniriakori apaka sasetotxiakori itx-
auana. Teoso sikari ipaniãtakiti iõkatsopatakori ni-
noamoni, isãkire kãkiti imarotini İkapani. Iuari-
tika ninoa sasetotxiakori parİka !oerekari kãkiti
kamaerekatiko. Ininiã ãtião sasetotxi nirekaãka.
Sasetotxi Arão atoko inakari !inirekaãkaika. Sase-
totxi Meokisiteki atoko inakari nirekaãka.

¹² ãtião sasetotxi auakasaaki, ãtião Teoso
paniãtakiti iõkatsopatakori aua iusaaki. ¹³ Xesosi
kona Arevii apika mekanirini. Iua Xotaa
apika mekaniri. Xotaa mekaniriakori kona
sasetotxiakorini. Ninoa kona okari pirãtxi Teoso
İkapani. Kona iparİkauatana Teosomoni sikakori
takikoãtaã. ¹⁴ İkinimane imarotari aãuİte Xesosi
Xotaa nirimane ininiua. Moisesi iõkatsopatakiti
!auiritana ninoa sasetotxi ininiuana. ¹⁵ Ate
sãpiretapekari Meokisiteki pirena. Aimarotari
auapitika ãti sasetotxi, Meokisiteki atoko inakari.
Uatxa aimarotari Xesosi Meokisiteki atoko itxaua.

¹⁶ Kitxakapirİka sasetotxi pitxaua, kotxi
pikiomaneakori sasetotxi apaka itxauana.
Teoso kamari Xesosi sasetotxi ininiua, kotxi iua
auapikako. Kaposotiireri iua. !Ixipoka. ¹⁷ Teoso
txari Xesosi isãkire iõkatsopatakoriã:

ãtipirika sasetotxi pitxaua. Sasetotxi Meokisiteki
atoko inakari pitxaua,

itxa.

¹⁸ Ininiã mitxi auakari sasetotxiakori parïka ! auaika, kotxi itapara ! auari. Xipope ikara.

¹⁹ Moisesi paniãtakiti iõkatsopatakori ! ikamari kãkiti ereka inini. Uatxa apiaerekatakari aiãtapakiti apokapeka ïkorapokoriti. Ininiã iua anikaua Teosomoni.

²⁰ Teoso isãkireẽ txïkitakari Xesosi sasetotxi ininiua. ²¹ Teoso ! isãkirauata ikara atoko kãkiti sasetotxipeka inakasaaki. Teoso txïkitakari Xesosi sasetotxi ininiua isãkireẽ, kotxi itxari Xesosi:

Nota Apiananiri sãpiretapekari nikamaenetakiti.

Ikara nikamapitikako, ininiã ãtipirika sasetotxi pitxaua, sasetotxi Meokisiteki atoko inakari pitxaua,

itxa Teoso. ²² Ininiã ikara Teoso sãkireẽ, aimarotari Teoso kamapitikariko ikamaenetakiti apiari, kotxi iposope isikiniua Xesosi.

²³ Auapeka itori sasetotxiakori. Ninoa kona posotari ãtipirika iparïkauatinina, kotxi ikoriãpekana. ²⁴ Xesosi auapikako, ininiã ãtipirika sasetotxi itxaua. ²⁵ Ininiã iposotari imaktxakiniri ikinika amaerekani, Teosomoni anikasaakiua, kotxi ãtipirika aua, ininiã ãtipirika imisãkiretari Teoso ate ïkapani.

²⁶ Ininiã ikara atoko inakari sasetotxi auïte apiatakari anirekapitika. Apiaerekatakari iua. ! Kaneenamari. Ikerokakiti ! auari. Itxiko ixinireẽ ! auari. Maerekati ! ikama. Iaxiti apiko nopinixiti auakari, auïtetxi Apiatakari itxaua. Ikara atoko inakari sasetotxi anirekapitika. ²⁷ Apanakini sasetotxi auïte apiatakani ïkorapokoriti auakani atoko ! itxaua. Ninoa ikiniõtika okari pirãtxi, merepanika ninoaka maerekani makatxakiko

ĭkapani. Eereka ninoa okari pirãtxi kãkiti maerekani makatxakiko ĭkapani. Kona ikara atokoni itxa Xesosi. ãtikatanokara Xesosi oxiketari iarẽka kãkiti ĭkapani. Iuaka ipina kãkiti ĭkapani. ²⁸ Mitxipe sasetotxi auĩte apiatakani mereeẽka Moisesi paniãtakiti iõkatsopatakori iaõka. Ninoa tapara !auari. Moisesi sãkire tikini Teoso mereeri imi ãtipirika sasetotxi ininiua ĭkapani. ãtipirika erekarinoka kamakari iua.

8

Xesosi Sasetotxi Auĩte Apiatakari

¹ Ia atoko asãpiretakiti: Atemoni auapitika atão sasetotxi auĩte apiatakari. Iaxiti iua topãka aãuĩte Teoso kikomoni, auĩtetxi auiniãtaã. ² Iuaã Teoso auiniãtaã, imisãkiretari iua ate ĭkapani. Iuaã aua atão inakari Teoso aapoko, Apiananiri kamakiti. Kona kãkiti kamakitini.

³ Ikinika sasetotxi auĩte apiatakari auari iparĩka. Isikari kãkiti siãkiti Teosomoni. Isikari pirãtxi okakori Teosomoni. Ininiã Xesosi parĩka apaka aua isikarauatini. Iuaka isikaua Teosomoni. ⁴ ĭkorapokoriti Xesosi auakasaaki, sasetotxi !itx-
 aua, kotxi auape ĭkorapokoriti sasetotxiakori kãkiti siãkiti sikakani Teosomoni. Moisesi iõkatsopatakiti atokotxikana ikamana. ⁵ Sasetotxi ĭkorapokoriti auakani kamakiti atão, txamari ninoa parĩka ! inirekaãkaika. Ninoa parĩka sanõkatxi atoko itxa, Xesosi parĩka iaxitikiri aimarotini ĭkapani.

Kitxakapirĩka Teoso paniãtakasaakiri Moisesi Teoso aapoko aamata kamakori ikamini ĭkapani, Teoso txari Moisesi:

Pikamariko naapoko nipaniãtakiti iaõka ixirata
 auñte nopini aãuakasaaki noerekakiti. Ipinimon
 i inakari !pikamape,
 itxa Teoso.

⁶ Xesosi parĩka Teoso sikakiti apiaerekata.
 Kitxakapirĩka sasetotxiakori parĩka poião erekari.
 Iua atokokana Teoso kamaenetakiti amaneri
 apiaerekata. Kitxakapirĩka ikamaenetakiti poião
 erekari. Xesosi txĩkitakari Teoso kamaenetakiti
 amaneri apokini kãkiti ãkapani, kotxi iua ipina
 kãkiti ãkapani. Teoso kamaenetakiti amaneri
 apiaerekata, kotxi ikamaenetari kaiãopokori
 erekari apiaerekatakari.

⁷ Teoso kamaenetakiti Moisesimoni apakatiniã
 maerekati imakatzakini ãkapani, ininiã kona ika-
 mari ãti ikamaenetakiti apiatakari. ⁸ Txamari
 Teoso !apokaerekatari kãkiti, kotxi kãkiti kama-
 panikari maerekati. Ininiã Apiananiri txari kãkiti:
 ãti õti nisãpiretariko nikamaenetakiti amaneri
 Isaeo nirimanemoni, Xotaa nirimanemoni
 pakini.

⁹ Kitxakapirĩka nisãpiretari mitxi nikamaenetak-
 iti ninoa atokiriakorinimoni. Iusaaki
 nota makatzakana ninoa imisiritikosaak-
 ina Exito tixiniã. Txamari ninoa !ikamari
 nisãkire iaõka. Ininiã nitakanapana ninoa.
 Nikamaenetakiti amaneri kona mitxi nika-
 maenetakiti atokoikani.

¹⁰ ãti õti ãkari nikamaenetakiti amaneri
 nisãpiretariko Isaeo tixini auakani.
 Ia atoko inakari nikamaenetakiti
 amaneri: Nitakariko nipaniãtakiti kãkiti
 ãkitekẽ. Niõkatariko nipaniãtakiti ninoa
 ãkixinireẽ. Iusaaki ninoa Teosone

nitxauako. Iuasaaki ninoa nota nakitiakori itxauanako.

- 11 Iuasaaki kākiti kona oerekari āti imarotini Apiananiri. Kona kākiti oerekari itari imarotini Apiananiri, kotxi iuasaaki ikinimane imarotanoko nota. Poiãoka inakani, apiatakani pakini imarotanoko nota.
- 12 Nimaxinĩkaretariko ikinika maerekati ikamakitina. Kona nimisiritaikanako ninoa. Kona nixinikaikariko maerekati ikamakitina, itxa Apiananiri. ¹³ Teoso kamakasaakiri ikamaenetakiti amaneri, iuasaaki oerekari kākiti mitxi ikamaenetakiti Xoteoakorinoka ĩkapani ikamape, ininiã inapape. Tiitxi kitxakari patimari xipokini atoko, ikara mitxi Teoso kamaenetakiti xipoka.

9

Teoso Aapoko Aamata Kamakori

¹ Kitxakapirĩka Teoso kamaenetakiti isãpiretakasaakiri Moisesi, Teoso oerekari Moisesi oerekiniri kākiti Teoso apisatoõ apokini. Iua apaka sãpiretari kākiti iua aapoko ĩkorapokoriti ikaminina ĩkapani. ² Ininiã ninoa kamari Teoso aapoko aamata kamakori. Sasetotxiakori ĩroiniãtaã aua tirikapĩ takiko tiitxiti. Iuaã aua apaka komiri Teosomoni siãkari amesa nopini. Iua pakita ninoa takauãkatari “Teoso Auini Pakitaãtaã.” ³ Apanĩkaki mãkatxi mata kasipiri arõkakari aua. Iua mãkatxi mata apikomoni auakari pakita ninoa takauãkatari “Teosonani Auini Pakitaãtaã.” ⁴ Iuaã aua kamariãro arikiko amesati oro kamakoro. Iuaã aua Teoso kaixane. Iua kaixa akiritaãka “Teoso kamaenetakiti

kaixati.” Iua kaixa nopini mapara itaãka oronokara. Iua ãki itakaãka kopitipaki oro kamakoro. Iua kopitipaki ãki itakaãka xapitiri komiri manaa inakori. Iua kaixa ãki aua apaka Arão tsonareke. Ìkora mitxi pitxaka iuaĩkana. Apaka iua kaixa ãki aua ipi kaita. Ìkora kaita nopini aua Teoso paniãtakiti iõkatakori. ⁵ Iua kaixa nopini aua ipi Teoso nitiriakori iaxitikini atoko inakani. Oro kamakori ninoa. Akiritaãka Keropiĩ inakoni. Keropiĩ matameẽkari imĩkita iua kaixa tore nopini. Iuaã Teoso maxinĩkaretari kãkiti maerekani.

Uatxa ! apakata apikomoni noerekinii ikara pirena.

⁶ Teoso Auini Pakitaãtaã sasetotxiakori ãroã ikiniõtika iparĩkana ikaminina Teoso ãkapani. ⁷ Sasetotxi auĩte apiatakarinoka ãroã Teosonani Auini Pakitaãtaã. Ætikanani ãtikatika ãroã. Iua anikari arẽkatxi iuakata. Arẽkatxi imanikakaniã, !ĩroã. Iua arẽkatxi isika Teosomoni merepanika iuaka maerekani Teoso makatxakini ãkapani. Eereka ikamari ikara apanakini kãkiti maerekani Teoso makatxakini ãkapani. ⁸ Iuasaaki Teoso kona auiritari kãkiti ãroini Teosonani Auini Pakitaãtaã. Ìkara atoko Erekarĩ Matamatakoti oerekaua ate, kotxi kona Teoso oerekapanikari ikinimane kãkiti ãroini Teoso apisatoõ. Teoso aapoko aamata kamakori auapanika inakasaaki, Teoso kona oerekari kãkiti iuamoni apokini. ⁹ Ikara Teoso aapoko kitxakapirĩka auakari ate oerekiko itxaua uatxa. Oerekari ia. Kãkiti sikakiti Teosomoni, pirãtxi okiko Teoso ãkapani apaka, kona posotari oeretiniri Teoso teosonetakani ãkixinire. ¹⁰ Ikara

Teoso oerekakiti kitxakapirīka oerekari kākiti iniākiti atāo inakari, iātakiti atāo inakari pakini. Oerekari kākiti iīto arokiko, itii arokiko pakini Teoso apisatoō apokini iposope inini īkapani. Teoso kamaenetakiti amaneri apokasaaki, kona akamaikari ikara mitxi Teoso oerekakiti.

Kristo Arēka

¹¹ Kristo apokapeka. Sasetotxi auīte apiatakari itxaua. Oerekaua erekari Teoso sikakiti. Iparīkauata Teoso aapoko apiaerekatakari āki. Iua Teoso aapoko kākiti makamakiniti. Iua aapoko !auari īkorapokoriti. ¹² Iua ĩroākasaaki iuaātaā, !anikari potxi arēka, kema auīte ākiri arēka iīroini īkapani. Iua ĩroākasaaki Teosonani Auini Pakitaātaā iaxiti auakariātaā, anikari iuaka arēka, kotxi ikitakari iarēka ātikatika ikinimane kākiti īkapani. Ininiā iīkitxitari Teoso ātikatika kākiti maerekani īki, ininiā kākiti aua Teosokata ātipirika. ¹³ Potxi arēkaā, kema auīte arēkaā, kema auīte ākiri ariākori paniā pakiniā, kitxakapirīka sasetotxi tseētari maerekati kamakani Teoso apisatoō apokinina īkapani. Ininiā iuasaaki maparanoka oeretaāka. Ākixinirena !oeretaāka.

¹⁴ Apiaerekata Kristo arēka, kotxi iua posotari oeretiniri aākixinire. Maerekati !auari Kristomoni. Iuaka sikaua Teosomoni Erekari Matamatakoti posotiireē, ātipirika auakari posotiireē. Iuara oeretari aākixinire. Imakinika akamakiti apinini txīkitakakari imakatzaka. Ininiā uatxa aposota aparīkauatini Teoso ātipirika auāki inakari īkapani.

¹⁵ Ininiā iua Kristo txīkitakari Teoso kamaenetakiti amaneri apokini. Ininiā kākiti Teoso akiritakini posotari apakapiniri ātipirika Teoso sikaenetakiti iua anaakori īkapani. Kristo

ipĩkasaaki, isikakana ninoa imaerekanina itakanapinina ĩkapani. Iuasaaki ĩkitxitari Teoso imaerekanina ĩki. Ikara imaerekanina ikamana Teoso kamaenetakiti mitxipe auakari auakasaaki.

¹⁶ Kãkiti ipinini apisa, iõkatsopatari itii apakapakani uãka, ininiã ipĩkasaaki itii apakapakani imarotaãka. Ininiã iua ipinini imarotiko tsopa auiniã, iuasaaki itii apakapakani apakapari ipĩkari tii. ¹⁷ Ipĩkari tii apakapakani imarotiko tsopa nirekaãka kãkiti ipĩkasaakinokara. Ikara !inirekaãka ipinini apisa. Iua auãkipanika inakasaaki, kãkiti !apakapari itii. ¹⁸ Ininiãkara mitxi Teoso sikaenetakiti isika kãkitimoni, arẽkatxi auakasaaki, ipĩkari auakasaaki. ¹⁹ Kitxakapirĩka Moisesi merepitipanika sãpiretari kãkiti ĩkinika Teoso paniãtakiti iõkatsopatakori. Eereka ikosekari kema auĩte ãkiri arẽka, potxi arẽka pakini. Ikara ikoketa ãparaãkata. Iposo atoko itseẽtari Teoso sãkire aãtsopate, ĩkinimane kãkiti pakini isopo inakori poriã, soti auĩte piti põkamarariã pakiniã. ²⁰ Iuasaaki itxari: “Ia arẽkatxi oerekaua Teoso kaminiri ikamaenetakiti. Teoso paniãtai hĩkĩpitiniri iua sãkire.” ²¹ Iua atokokana Moisesi tseẽtari Teoso aapoko aamata kamakori, ĩkinika iua ãki auakari pakini arẽkatxiã. ²² Teoso sãkire iõkatsopatakori paniãtari kãkiti, tiitxi pakini oeretiko arẽkatxiã. Okakori mauakaniã, arẽkatxi kitaãkori mauakaniã, Teoso !imakatxakari kãkiti maerekani.

²³ Ininiã Moisesi takari pirãtxi arẽka ĩkinika Teoso aapoko ãki auakari nopini oeretiniri ĩkapani. ĩkinika Teoso aapoko ãki auakari ĩkorapokoritikiri, iaxitikiri oerekiko ĩkapani itxa. Sanõkatxi atoko

itxa. Pirãtxi arẽka kona apakata iaxiti ïkapani. Teoso nirekakari arẽkatxi apiatakari. ²⁴ Kristo iparïka ikamakasaaki ate ïkapani, kona ïroã Teoso aapoko kãkiti kamakitiã. ïkorapokoriti kãkiti kamari Teoso aapoko atoko inakari, txamari na atão iua aapoko. Kristo ïroã atão Teoso aapoko Teoso tixineẽ. Uatxa iuaãtaã Teoso apisatoõ iua misãkiretari Teoso ate ïkapani. ²⁵ Sasetotxiakori auïte apiatakari ïroã Teosonani Auini Pakitaãtaã ikinikanani. Iuasaaki anikari pirãtxi arẽka. Kristo !ikamari ikara atoko. Ætikatika Kristo oxiketari iarẽka. ²⁶ Iua ninoa atoko inaãkamako, itokata imisiritaãkamako itixi kamikosaakipekamako. Uatxa imapotõkire õti takote iua apokapeka maerekati ãtikatika imaktxakini ïkapani. Iuaka isikaua ipinini ïkapani, amaerekani ixipokini ïkapani. ²⁷ Teoso kamari ikinimane kãkiti ãtikatika koriini. Eereka ikinimane sari Teoso apisatoõ. Iuasaaki apanakini apakapari imisiritiko. Apanakini apakapari iparïkana ïki. ²⁸ Ininiã Kristo okaãka ãtikatika kaiãopokori kãkiti ïkapani, imaerekanina imaktxakini ïkapani. Iuaïkana iua kanapiriã. Iuasaaki !imisiritaãkaikako kãkiti maerekani xika. Iua ïkasaaki, imaktxakariko iua iãtapakani, maerekani sauaki auakani. Anikana itixinemoni ãtipirika Teosokata auinina ïkapani.

10

Pirãtxi Arẽka Kona Apakata

¹ Kitxakapirïka Teoso paniãtakiti Xoteoakori-
monni sanõkatxi atoko itxa. Ikara oerekari kãkiti
iuasaaki auakani atão inakari apokini ãti õti.
Ikinipoko atão inakari !apokapanika ninoamoni.

Ininiã pirãtxi okiko ãtipirika kona txĩkitakari kãkiti iposope Teosomoni apokini. !Ikamaerekatana ninoa. ² Pirãtxi arẽka makatxakiniãri kãkiti maerekani, ininiã ninoa takanapamariko pirãtxi okinina, kotxi Teosomoni apokakani oeretapeẽkaika, ininiã imarotamarina ãkixinireẽna imaerekanina mauakani. ³ Txamari pirãtxi arẽka !imakatxakari kãkiti maerekani. Ininiã ikinikanani pirãtxi okakori oerekari kãkiti imaerekani auapanika. ⁴ Kema auĩte arẽka, potxi arẽka pakini kona posotari imakatxakiniri kãkiti maerekani.

⁵ Kristo apokasaaki ĩkorapokoriti, itxari Teoso:

Pirãtxi okakori pitemoni siãkori kona pinireka.
Ininiã pite kamari ĩtotxi nota ĩkapani.

⁶ Pirãtxi arikiko pite ĩkapani, pite !apokaerekatari.
Kãkiti sikiniri isikakiti pitemoni
imaerekani pimakatxakini ĩkapani, pite !
apokaerekatari. !Ikamapoxokonitai.

⁷ Iuasaaki nitxai. “Uaikarano nota. Paãtsopateẽ
iõkatapeẽkaika nota pirena. NiTeosone uai
napoka pinireẽkiti nikamini ĩkapani,”
itxa Xesosi.

⁸ Merepanika Xesosi txari iri: “Pirãtxi okakori
pitemoni siãkori kona pinireka. Pirãtxi arikiko
pite ĩkapani, pite !apokaerekatari. Kãkiti sikiniri
isikakiti pitemoni, pite ! apokaerekatari. !
Ikamapoxokonitai,” itxa. Iuaritika Teoso sãkire
iõkatsopatakori kitxakapirĩka paniãtari ikara
kamiko. ⁹ Eereka Kristo txari iri: “Uaikarano
nota. Uai napoka pinireẽkiti nikamini ĩkapani,”
itxa. Ikara atoko inakasaaki, Xesosi xipokari

pirãtxi okiko, kotxi iua apoka uai Teoso nireẽkiti ikamini ikapani.

¹⁰ Teoso nireẽkiti iaõka ikamini kamaerekataua ate, kotxi Xesosi Kristo ipina ãtikatika ikinimane ikapani.

¹¹ Sasetoxiakori ikorapokoriti auakani sapika ikiniõtika Teoso apisatoõ iparĩkana ikaminina ikapani. ãtipirika iua okari pirãtxi Teoso isikini ikapani. Itxama, ikara ! iposotari maerekati imakatzakini. ¹² Iuaritika Kristo, ate sasetotxine, iuaka sikapekaua ikoriini kãkiti maerekani imakatzakini ikapani. Ikamari ikara ãtikatika. Iposo atoko, iitopãka Teoso kikomoni. Ikara atoko ininiã, ixipokari iparĩka. ¹³ Iuaã iãtapari ikinika imokaiakari xipokini. Ikiti itakiniãtaã atoko ninoa. ¹⁴ Ininiã ãtikatika okaãka kãkiti ereka inini ikapani. Iua kamaãpotana ninoa erekaãpo ininina ikapani.

¹⁵ Erekarı Matamatakoti apaka txaua ate ikara atão inini. Merepanika itxari:

¹⁶ Apiananiri txari: “Ia nikamaenetakiti nikamako ninakitiakori ikapani ãti õti. Ia nikamaenetakiti: Nipaniãtakiti nitakako ninoa ãkixinireẽ. Nipaniãtakiti niõkatakato iikiteẽna.”

Itxa Erekarı Matamatakoti. ¹⁷ Apikomoni itxa:

Kona nixinikaikari maerekati ikamakitina. Apaka nipaniãtakiti ninoa takanapakiti, Inixinikaikako.

¹⁸ Teoso makatzakasaakiri maerekati akamakiti, ininiã amaerekani makatzakaãkapeka. Ininiã ! auaika okakori kãkiti maerekani makatzakini ikapani.

Maãpoka Teosomoni

19 Ininiã nitariakori uatxa ! hĩpĩkarauatape hĩĩroini Teosonani Auini Pakitaãtaã, kotxi Xesosi iĩkitxitapekari aĩroini ĩkapani iuaka arẽkaã. 20 Xesosi ipĩkasaaki, iua kamari kimapori amaneri, maxipokati, Teosomoni asini ĩkapani. Ipĩkasaaki, imakatzakari mãkatxi mata Teosonani Auini Pakitaãtaã arõkakari, Teosomoni aĩroini ĩkapani.

21 Atemoni aua sasetotxi apiatakari Teoso aapoko nĩkatakari. 22 Ininiã maãpoka Teosomoni. Maãuiritari atão inakarinoka kaitotini aãkixinireẽ. Maãuikari ikinika iua sãkire. Kãkiti kitxakapirĩkarini tseẽrauata arẽkatxiã, maerekati makatzakiko ĩkapani. Ininiã maamanaãri Xesosi tseẽtiniri aãkixinire oeretiniri ĩkapani. Kitxakapirĩka kãkiti kipaãtaua Teoso aapoko ĩroini ĩkapani. Iua atokokana maamanaãri Xesosi aĩto arokini ãparaã ereriã. Ikara atoko aniniã, maãpoka Teosomoni. 23 Iteene maãuikari aimarotakiti asãpiretakiti, kotxi Teoso kamapitikariko ikamaenetakiti. 24 Maxinikariko ia. Natokopa itxa aõtãkikakakiniua atiraõkiuatini ĩkapani, erekari akamini ĩkapani apaka? 25 ! Apakata atakanapiniri aãpotiitiniua Teoso ĩkapani. Apanakini !itotaikari apotiitiniua Teoso ĩkapani. Masikataparaxiniretakakaua. Apiata masikataparaxiniretakakaua, kotxi aãũte kanapiriini ĩkorapokoritimoni kaiamapeka.

26 Atão inakari aimarotiniã, atão inakari aãpakapiniã, eereka maerekati akamapika, kotxi anirekari maerekati akamini. Iuasaaki ! auaika amaerekani ĩkitxitiko. Iuasaaki ! auaika amaerekani makatzakiko. 27 Iuasaaki aimarotari kãkiti ikara atoko inakani misiritaãkako, kotxi Teoso mokaiakariakori itxauana. Arikatxi apiatakari xipokanako ninoa. Pĩkaretxinoka

aua ninoa ĩkapani. ²⁸ Kitxakapirĩka kãkiti makĩpitakaniãri Moisesi paniãtakiti okapeẽkaika. Ipi, atxiĩti ipi ãti pakini kãkiti atamatiniãri iua kaminiri maerekati, ininiã okaãka. !Auritaãka imitekini. ²⁹ Ininiã natokopa itxa kãkiti misiritiko Teoso ãkiri sãkire imakĩpitakaniã? Apiata iua misiritiko, kotxi Teoso ãkiri ikatxaratini atoko itxa imakĩpitakaniri iua sãkire. Iuasaaki !ipaxitari iua arẽka amaerekani makatxakakari Teoso sikaenetakiti. Iuasaaki imisãkirepiretari Erekaru Matamatakoti, ikinipoko erekari sikakari. ³⁰ Aimarotari ia sãpiretakari. Iua txari: Notanoka xikatxirauata. Notanoka misiritanako ninoa imaerekanina xika, itxa Teoso.

Apaka Teoso sãkire iõkatsopatakori txari:

Apiananirinoka sãpiretari kãkiti inakitiakori misiritiko.

³¹ Kãkiti maerekati kamakani apokasaaki Teoso ãtipirika auãki inakari apisatoõ, iuasaaki pamonõkoniri, kotxi kãkiti misiritakari itxaua.

³² Hĩxinikariko merepitipanika Teoso sãkire hãuikini õti. Hiĩkite iopinikiko atoko itxa iuasaaki. Iuasaaki himarotari Teoso sãkire. Iuasaaki iteene hãtatsirauata Xesosi sãkire hãuikini xika. Iuaritika iuasaaki hĩtaparaxinireritika hãua. Iuasaaki ! hĩtakanapari Xesosi sãkire hãuikini.

³³ Iuasaaki kãkiti apisatoõ apanakini napetai. Ninoa misãkirepiretai hĩte. Imisiritaina hĩte. Iuasaaki hĩte moianatari apanakini Teoso sãkire auĩãkani, kãkiti misiritakini. Ininiã iuasaaki hĩte apaka misiritaãka. ³⁴ Hĩtoretana apanakini Teoso sãkire auĩãkani kateia ãki auakani. Apanakini mixirikari hĩti Kristo sãkire hãuikini xika, iuaritika

hĩpoxokoniuata, kotxi iuasaaki himarotapekari auapitika iaxiti hĩtii Teoso sikakiti. Īkora tiitxi kona xipoka. Apiaerekata tiitxi iuaxiti auakari.

³⁵ Ininiã kona hĩtakanapapiri hĩtaparaxinire, kotxi ãti õti Teoso iĩkitxitai hĩtaparaxinire auiniã. ³⁶ Himĩteenekariko ikinika Kristo ĩkapani. Hĩkamariko ikinika hĩtaparaxinireritika. Ininiã Teoso paniãtakiti hĩkamakasaaki, hãpakapariko isikaenetakiti. ³⁷ Teoso sãkire iõkatsopatakori txari: Apikomoni mokatanitika iua kanapiriãko. Iketo õti ikanapiriãpitika.

³⁸ Kãkiti atão inakari kamakari auini erekari, kotxi auikari nota sãkire. Kãkiti sipikapapiretiniãri nisãkire, nota !apokaerekatari iua, itxa Teoso. ³⁹ Ate kona sipikapapiretari Teoso sãkire. Ininiã !axipokaãka. Teoso sãkire auiãkani atxaua ate. Iua makatzakari amaerekani aãkixinireẽ auakari.

11

Teoso Sãkire Auikiko Pirena

¹ Atão aãuikasaakiri Teoso sãkire, iuasaaki aimarotapitikari aãpakapiniri aiãtapakiti. Atão aãuikasaakiri Teoso sãkire, iuasaaki aimarotari amatamatakiniti auapitika. ² Kitxakapirĩka Teoso apokaerekatana isãkire auiãkani, kotxi iteene auikarina isãkire.

³ Teoso sãkire aãuikasaaki, aimarotari iua kamari itixi, iaxiti pakini isãkireẽnokara. Aãtamatakitiã ! ikamari itixi, iaxiti pakini. Isãkireẽnokara ikamari ikinipoko.

Teoso Sãkire Auiãkari Apeo Inakori
(*Xénesisi 4.2-12*)

⁴ Apeo inakori auikari Teoso sãkire, ininiã Teosomoni isikakiti apiaerekata, kotxi Apeo sikari Teosomoni Teoso sãkire iaõka. Itari Kaiĩ inakori sikakiti poião erekari. Apeo auikari Teoso sãkire, ininiã Teoso apokaerekatari iua sikakiti. Teosomoni atão inakari kamakari itxaua Apeo. Kitxakapirĩka Apeo koriã, iuaritika iua auikiniri Teoso sãkire oerekapanikaua Teoso tiritiniri kãkiti isãkire auiãkani.

Teoso Sãkire Auiãkari Enoki Inakori
(Xénesisi 5.21-24)

⁵ Enoki inakori apaka auikari Teoso sãkire. Ininiã Teoso anikari iua iaxiti. Kona ipina. Mapĩkatipanika anikaãka Teosomoni. Iuasaaki kãkiti !apokaikari iua, kotxi Teoso anikapekari iua. Isini apisa kãkiti imarotari Teoso apokaerekatiniri iua. Iua kamapoxokonitari Teoso. ⁶ Teoso sãkire amauikakaniã, kona akamapoxokonitari Teoso. Kãkiti Teosomoni apoãkari, merepanika auikariko Teoso auini. Apaka ninoa auikariko Teoso sikiniri erekari kaiãopokori iua nitakarimoni.

Teoso Sãkire Auiãkari Noe Inakori
(Xénesisi 5.28–9.29)

⁷ Noe apaka auikari Teoso sãkire. Teoso sãpiretari iua kãkiti mimarotakiniti monõkoni. Iuasaaki iua pĩkarauata, ininiã ikamari maporo mitari iua aapoko ãki auakani mapinakani ãkapani. Noe auikari Teoso sãkire, ininiã isãpiretari Teoso misiritiniri kãkiti imaerekani xika. Teoso txĩkitakari iua atão inakari ikamini, kotxi iua auikari Teoso sãkire.

Teoso Sãkire Auiãkari Apraão Inakori

⁸ Apraão apaka auikari Teoso sãkire, Teoso paniãtakasaakiri iua ãtiãtaã isini. Iua kïpitari Teoso sãkire, ininiã iua sari, txamari kona imarotari isinimoni. ⁹ Iua auikari Teoso sãkire, ininiã iua aua Teoso sikaenetakiti tixitiã. Iuaã iua aapoko aamata kamakori, kotxi ãti tixinikiri itx-
 aua. Apaka Isaki, Xakoo pakini aua aapokotxi aamata kamakori. Ninoa apaka apakapari itixi Teoso sikaenetakiti. ¹⁰ Apraão iãtapari Teoso sitatxine apokini, kotxi Teoso kamari ikara sitatxi. Ixinikakiti iaõka ikamari. Ikara sitatxi kamaãka kaikori nopini, ininiã !ixipoka.

¹¹ Apraão auikari Teoso sãkire. Iua imarotari ikiomaneẽpeka inini. Apaka imarotari ãtanoro Sara kona posotaikari keene onini. Iuaritika auikari Teoso sãkire irĩtxi ininiua ãkapani. Imarotari Teoso sikapitikariko isikaenetakiti. ¹² Ininiã iua kiki iteene kiomãtxi inakariua, iuaritika irĩtxi itxaua. Iua aua itomaneri imekaniriakori, itomaneri apika mekaniriakori pakini. Itomaneri apika mekaniriakori iõriki iaxiti auakani atoko itxanako. Ikipatxite atoko itxanako apika mekaniriakori. Kãiãopanina ninoa.

Teoso Sãkire Auiãkani Iãtapakiti

¹³ Ikinika ninoa kãkiti Apeo, Enoki, Noee, Apraão pakini auikari Teoso sãkire. Ikoriãkasaakina, ninoa kona apakaparina ikinika Teoso sikaenetakiti. Ninoa imarotari Teoso sikaenetakiti õtakopanikari apokini tĩkane. Ninoamoni ãkorapokoriti kona atão ninoa tixine. Maparakini atoko itxauana. ¹⁴ Kãkiti ikara atoko inakani oerekari ninoa nitiniri ninoaka tixine. ¹⁵ Itixi itakanapakitina ixinikaãkamanako, ininiã

iuaĩkana ikanapiriãmanako iuaãtaã. ¹⁶ Ninoa kona kanapiriã, kotxi inirekarina apiaerekatakari itixiti, iaxiti auakari. Ininiã Teoso !ipētauata ninoa Teosone ininiua ĩkapani, kotxi iua kamapekari sitatxi ninoa ĩkapani.

Apraõ Okaaritiniri Imi

¹⁷ Apraõ auikari Teoso sãkire, Teoso ataerekatakasaakiri iua. Iuasaaki iposope okiniri Isaki Teoso ĩkapani. Teoso sikaenetakiti apakapakari iua Apraõ. Iposope imatonõkari imi okini Teoso ĩkapani. ¹⁸ Teoso sãpiretapekari iua: “Isakimoni auako pimekaniriakori, papika mekaniriakori pakini,” itxari. ¹⁹ Iuasaaki Apraõ xinikari Isaki ipininiã, Teoso õkitikari iua iuaĩkana. Iuasaaki Isaki ipinaarita, ininiã kãkiti ipĩkari iuaĩkana õkitikiniua atoko itxa Isaki iuasaaki.

Isaki, Xakoo, Xosee Pakini Auikiniri Teoso Sãkire

²⁰ Isaki apaka auikari Teoso sãkire, kotxi itakari erekari imi Xakoo, Isao pakinimoni, Teoso nireẽkiti iaõka ikaminina tĩkane. ²¹ Xakoo apaka auikari Teoso sãkire. Ikorini apisa itakari erekari Xosee anaakorimoni. Iuasaaki isãpiretari Teoso iua ereka inini. Iuasaaki iioĩtekaua itsonarekeẽ. ²² Xosee apaka auikari Teoso sãkire. Ipinini apisa isãpiretana Isaeokini Exito osipikinina ĩkapani. Ininiã iua paniãtana ninoa anikiniri iua api Teoso siãkiti itixitimoni.

Moisesi Auikiniri Teoso Sãkire

²³ Moisesi iri, inoro pakini auikari Teoso sãkire. Iponaniãka atoko, ninoa kipatari iua ipi ãti pakini kasiriti. Iuasaaki imarotarina Moisesi kona ãti

eenetxi atokoni. Ipinimoni itxa. Ninoa imarotari Paraoo paniätiniri amarini okiko, iuaritika ! ipīkarina Paraoo paniātakiti.

²⁴ Moisesi auikari Teoso sākire. Mitapeka inakasaaki, kona inirekari kākiti akiritiniri iua Paraoo ākero ākiri ininiua. ²⁵ Iua mereēri imisiritiko Teoso nakitiakorikata. Ininiā iua sari ninoakata. ! Inirekari poxokonitxi maerekati kamakiti, kotxi ikara poxokonitxi mokatanitika xipoka. ²⁶ Iuamoni apiaerekata ninoa xinitiniri iua Kristo sākire auikini xika. Kona iua nirekari katiiri ininiua Exito auakanikata, kotxi imarotari āti ōti Teoso sikiniri iua iparīka īki.

²⁷ Exito ipotorikasaaki, iua auikari Teoso sākire. Iuasaaki Exito auakani auīte omanākarauata. Iuaritika ! ipīkari iua. Imīteenekari ikinipoko, kotxi auikari Matamatakoti sākire. Atamatakiti sākire auikini atokotxikana, auikari imatamatakiniti sākire. ²⁸ Iua auikari Teoso sākire, ininiā ipaniātari kākiti okiniri soti auīte. Eereka ipaniātari itakiniri iarēka ĩronakikoātaā tinikata. Ininiā Teoso nitiri ipīkitxi mīkari iaxitikiri ninoa nopini inapaāpotakasaaki, kona okari Isaeokini merepanika auakani, kotxi atamatari arēkatxi.

²⁹ Kākiti Isaeokini auikari Teoso sākire, ininiā ĩpiriātarina potxoari uniti Pōkamarariā inakori sonākakari kimaporiti nopini. Kākiti Exitokini apaka nirekari inapinina ninoa napini atoko. Txamari iuasaaki āparaā kanapiriāpe iua kimapori nopini, ininiā ikinika ninoani axāpoātape.

Teoso Sākire Auiākani Kāiatini

³⁰ Isaeokini auikari Teoso sãkire, ininiã Xerikoo sitatxiti iakirokana setxi pakini õti. Iuasaaki pirikeri sitatxi ãkitakari irikapoakata, kotxi ninoa kamari Teoso sãkire iaõka.

³¹ Haapi inakoro kanokarero otxaua mitxi. Eereka oãuikari Teoso sãkire, kotxi oãpakapana kãkiti iuaãtaã apokakani, Teoso iokanatakini, ininiã kona okoriã kãkiti Teoso sãkire mauiañkanikata.

³² Kiripa apikomoni nisãpiretai? Auapitika apikomoni itomaneri kãkiti Teoso sãkire auiãkani. Kona apakata uatxa nisãpiretinii hïte Kitxião pirena, Paraki pirena, Sãsão pirena, Xepitee pirena, Tavii pirena, Samoeo pirena, apanakini Teoso sãkire sãpiretakani pirena pakini.

³³ Ninoa kãkiti auikari Teoso sãkire. Ininiã inaiatakasaakina Teoso sãkire mauiañkani, ninoa kãiata. Ninoa kamari atão inakarinoka. Iuasaaki apakaparina Teoso sikaenetakiti. Ninoa okaãka ãkitimoni. Iuaritika kona ãkiti okana. ãkiti nama totaãka iuasaaki. ³⁴ Xaminamoni okapeëkana, iuaritika xamina !arikana. Kona apakata okikona iouata mitaroã. Ninoa mataparani, iuaritika kataparaxinirepeka itxana, kotxi auikarina Teoso sãkire. Neenamatzxi auakasaaki, pataparana ninoa, ininiã ãti uãka sotatoakori miteka.

³⁵ Sitoakoro Teoso sãkire auiãkani iuañkana aua imiakori, kotxi Teoso õkitikana ninoa ipikasaakina. Apanakini Teoso sãkire auiãkani noropataãka. Imatakanapakaniãrina Teoso sãkire auikinina, okaãkana, iuaritika ninoa !inirekarina itakanapinirina, kotxi ninoa imarotari ãti õti Teoso õkitikana ninoa. Iuasaaki apiaerekata ninoa apakapakiti.

³⁶ Apanakini Teoso sãkire auiãkani napetaãka. Inoropataãkana aãpitsaã. Apanakini Teoso sãkire auiãkani iaxirikaãka, kateia ãki taka inaãkana. ³⁷ Apanakini kiporonakaãka kai soroã. Apanakini kãkiti sehotxiã kitxirãkaãka apanĩkaki iĩtona, auãkipanika inakasaakina. Apanakini okapeẽka iouata mitaroã. Apanakini mãka soti auĩte mata, potxi mata pakini. !Kamãkana. !Katiina. Maerekati kamakani nitana ninoa okinina ĩkapani. Imisiritapeẽkana. ³⁸ !Apakata ĩkorapokoriti ninoa ĩkapani, kotxi ninoa iteene erekari.

Ninoa miteẽkata ãparaã makipakaniãtaã, õtanoxirataru auiniãtaã apaka. Aariko itixiãkiriã, kai iriko ãki apaka apanakini Teoso sãkire auiãkani aua, kotxi aapokona !auari.

³⁹ Teosomoni peerekana ninoa, kotxi iteene auikarina iua sãkire. Iuaritika ninoa !apakapanikari Teoso sikaenetakiti iusaaki. ⁴⁰ Teoso nirekari apiari erekari ate ĩkapani. Inirekana ninoa atekata aãpakapiniri isikaenetakiti.

12

Teoso Oerekari Atão Iua Anaakori Aniniua

¹ Ininiã kaiãopokori Teoso sãkire auiãkani itixine apokakani atamataua ate uatxa. Ininiã matakanapari ikinika ate iomakotetakari. Matakanapari maerekati akamakiti, kotxi ikara patimari iaxirikiniri axinire. Ataparaxinireritika maãuako. Mamĩteenekari ikinipoko. Mitekakani mĩtekini atoko mamitekako Teoso oerekinimoni. ² Ātipirika maãtamataru Xesosi. Maãuikari iua sãkire, kotxi iuanoka amaerekani makatxakakari. Iua txĩkitakaua ate atão aãuikiniri Teoso sãkire. Xesosi

xinikari poxokonitxi apokini òti, ininiã iuasaaki imĩteenekari aamina ïpiriãmitakari nopini ipinini. !Imaãkatari pětatxi ikara atoko ipinini. Ikinipoko iposo atoko iitopãka iri kikomoni, kotxi iparĩka ate ïkapani iposope. ³ Hĩxinikariko Xesosi. Iteene imĩteenekari maerekati kamakani manirekakaniri iua. Hĩxinikariko iua, ininiã kataparaxinirei hĩte. Iuasaaki !hiõkapeta.

⁴ Hĩarēka kona xiketapanika maerekati hĩtakanapini xika. Ininiã hĩte kona naiatari maerekati iua Xesosi naiatiniri atoko. ⁵ Atxiĩti himaxinĩkaretari Teoso sãpiretakiti ate isikataparaxiniretini ïkapani. Iua akiritaua iua anaakori aniniua. Ia isãkire:

Namarite, Apiananiri auiritai pite atatsiirauatini atão inakari pimarotini ïkapani, ininiã kona pimataniuatape iua misiritakasaakii pi-maerekani xika.

⁶ Kotxi Apiananiri misiritana itiretakini maerekati ikamakasaakina, imaerekani itakanapinina ïkapani. Imisiritana ikinimane iua anaakori atão inakari imarotinina ïkapani.

⁷ Ininiã himĩteenekariko hĩri iaxitikiri misiritinii himaerekani xika. Ikara himisiritiko oerekai Teoso anaakori hininiua, kotxi inĩkatoi hĩte amarini irĩtxi nĩkatini atokokana. Ikini irĩtxi ïkorapokoriti auakari misiritari iua anaakori atão erekari ikaminina ïkapani. ⁸ Teoso

mamisiritakaniãi hĩte maerekati hĩkamakasaaki, ininiã iua anaakori atão inakani !hĩtxaua. Teoso hĩri !itxaua iuasaaki. Ikinimane Teoso sãkire auiãkani misiritaãka, maerekati ikamakasaakina.

⁹ Akinika ate irĩtxi aua ïkorapokoriti. Ninoa misiritaua maerekati akamakasaaki. Iuaritika

ate paxitana ninoa. Apiata apaxitari aĩri iaxiti auakari imisiritakasaakiua ate, maerekati akamakasaaki, kotxi axinire iri itxaua. Ininiã akamakasaakiri aĩri iaxiti auakari nireẽkiti, aãuapininiika atxako. ¹⁰ Īkorapokoriti auakani irĩtxi misiritaua maerekati akamakasaaki. Mapakananinani ikara atoko ikamana. Imarotakitina iaõka ikamana. Teoso misiritaua maerekati akamakasaaki ereka anini ĩkapani iua atoko anini ĩkapani. ¹¹ Amisiritikosaaki, kona apoxokoniyata, kotxi patsiiri. Iuaritika eereka akamari atão inakaranoka. Iuasaaki erekaxinireua, kotxi Teoso oerekepekaua atakanapiniri amaerekani imisiritakasaakiua.

¹² Ininiã hõkitikari hũuako sãpakakari. Hĩkamataratari hĩpotoriki iõkapetakari. ¹³ Hõeretariko kimapori atão hĩsini ĩkapani. Ikinika himaerekani hĩtakanapako. Ininiã hĩkamakiti atão inakari aua. Ininiã apanakini hĩte atamatakani !irika hĩte maerekani xika. Ininiã maerekati ! ikamana, kotxi hĩte oerekepekana erekari imarotinina ĩkapani. Ininiã erekepekana ninoa.

¹⁴ Ikinipoko hĩkamako apanakinikata himaneenamauatakani ĩkapani. Ikinipoko hĩkamako erekarinoka hĩkamini ĩkapani. Kãkiti makamakanisaakiri erekari, kona atamatapaniri Apiananiri. ¹⁵ Erepaniko, kotxi atxiĩti kona hãpakapari ikinipoko erekari Teoso siãkiti. Kona hãuiritapiri kapixi inakari aneini hãkixinireẽ, kotxi ikara maxikari kaiãori kãkiti. Itxikotari ninoa ãkixinire. ¹⁶ Kona hãuiritapiri anokaretxi kamakani auini hĩtekata. Kona hãuiritapiri Teoso manirekakiniti kamakari Isao atoko inakari auini hĩte sauaki. Merepitipanika iponaniãkari iua

Isaoo, txamari isikari iri sikaenetakiti itarimoni axapitiki nipokori apakapini ĩkapani. ¹⁷ Eereka iuaĭkana inirekamari ikara iri sikaenetakiti. Inirekari iri takiniri erekari iuamoni, txamari ! apakataika iua apakapiniri. Itxiapata, kotxi mitxi ikamakiti inirekari imamakini, txamari iposope itarimoni iri sikaenetakiti isikini.

¹⁸ Kitxakapirĭka kĕkiti Isaeokini sari ixirata Sinai inakorimoni Teoso paniĕtakiti apakapinina ĩkapani. Iuasaaki ixirata arika. Ipiĕ, ĩtima kataparari apaka aua iuasaaki. Ikara atoko inakari ixiratamoni kĕkiti maĕtakakitimoni ! haĕpoka. ¹⁹ Ixirata Sinai inakoriĕtaĕ kĕkiti kenakotari trĕpeta. Ikenakotari iaxitikiri sĕkire. Iuasaaki iteene ipĭkarena auana, ininiĕ ! inirekaikarina ikenakotinirina apikomoni ikara sĕkiretxi. ²⁰ Kotxi iuasaaki ! imĕteenekarina ia Teoso paniĕtakiti, kotxi iuasaaki Teoso txari: “Kĕkiti, pirĕtxipeka apaka maĕtakiniĕri oxiratari, ikiporonakaĕkana kai soroĕ ipininina ĩkapani.” ²¹ Iua xirata auĕte kamari kĕkiti pĭkarauatini. Iuasaaki Moisesi txari: “Nititinanaka. Iteene nipĭkarauata,” itxa.

²² Hĭte kona apoka oxiratari Sinai inakorimoni. Hĭte apokapeka ixirata auĕte iaxitikiri Siĕo inakorimoni. Hĕpokapeka Xerosareĕ sitatxiti iaxitikirimoni, Teoso ĕtipirika auĕki inakari sitatxineĕtaĕ. Hĭte apokapeka Teoso nitiriakori iaxitikini apotiitiniĕtaĕua. Ninoa iaĕtiko ! auari, kotxi kaiĕpokori. ²³ Hĭte apopeka Teoso mereĕkini apotiitiniĕtaĕua. Ipoxokoniuatana. Teoso anaakori itxauana. Iuĕkana iĕkatsopatapeĕkaika Teoso aĕtsopateĕ itixineĕ. Hĭte apopeka

Teosomoni. Iuara sãpiretari kãkiti misiritiko. Apaka iua ïkitxitana atão inakari kamakani erekari ikamakiti ïkapani. Hïte apopeka erekari kamakanimoni. Teoso txïkitakana ninoa atão inakari ikaminina. ²⁴ Hïte apoka Xesosimoni. Iuara txïkitakari Teoso kamaenetakiti amaneri apokini. Xesosi arêka xiketakasaaki, hïte apoka Teosomoni. Apeo oxiketari pirãtxi arêka imaerekani makatxakiko ïkapani. Kristo oxiketari iuaka arêka ãtikatika amaerekani imakatxakini ïkapani, ininiã Kristo arêka apiaerekata.

²⁵ Ininiã erepaniko. Hïkenakotariko Teoso sãkire isãkirauatakasaaki. Kitxakapirïka kãkiti manirekakaniãri Teoso sãkire sãpiretakari ïkorapokoriti auakari, imisiritaãkana. Imitekinina ! auari. Teoso tixine auakari sãkire amanirekakaniã, apiata amisiritiko. Amitekini ! auari, ininiã erepaniko. ²⁶ Teoso misãkiretakasaakiri Moisesi, itixi iakeka. Uatxa Teoso sãpiretari ikamaenetakiti. Itxari: “Iuaïkana niõkokariko itixi. Niõkokariko iaxiti apaka,” itxa. ²⁷ Isãkire “iuaïkana,” kotxi iõkokariko ikinipoko ikamakiti. Ninoa makatxakaãkako. Auapitikako maiõkokaeëtakoni. Ikara kaikotako.

²⁸ Teoso auïtetxi ininiãtaãua, ate sinimoni, ! iõkokaãka. Iuaãtaã ixipokini ! auari. Ininiã mapoxokoniuata. Masãpiretari iua: “Peerekai pite.” Atão maparïkauata Teoso ïkapani. Makamari iua apokaerekatakiti. Mapaxitari iua. Mapïkari iua manirekakiniti akamini. ²⁹ Kotxi aTeosone xipokari imanirekakiniti, xamina tirinakari xipokiniri atokokana.

13

Iōkatsopari Mapotōkire Pirena

¹ Ininiā hītiretakakauako. Itaritxi atoko hītixako, kotxi Teoso anaakori hītixaua. ² Ātiātaā ĭkani apokiniā, hāpakapanako ninoa haāpoko. Apanakini apakapakasaakina ātiātaā ĭkani, apakapana Teoso nitiriakori itixinekini. Iuasaaki !imarotarina ninoa Teoso nitiriakori ininiuana. ³ Hītiretanako Teoso sākire auīākani kateia āki auakani. Kateia āki ninoakata hāuini atokokana, hīxinikanako ninoa. Ininiā hītiretanako misiritakoni. Kākiti misiritiniāi hīte, iuasaaki hinirekari apanakini tiretini. Iua atokotxikana hītiretanako misiritakoni.

⁴ Hīpaxitaroko āti ĭtanoro. Hīpaxitariko āto ĭtaniri. Pītanirikatanani pīsiriĭkako. Pītanorokatanani pīsiriĭkako. Teoso misiritanako ikinika kanokarero, kanokareri pakini.

⁵ Txineiro !hītiretape. !Hinirekapiri āti kākiti nakiti. Hīpoxokotariko hīteka tii, hīteka txineirote pakini. Apikomoni !hinirekape, kotxi Teoso txari: Nimatakanapapekaniikaraiko hīte. Ni-masikapekaniikaraiko hīte,

itxa. ⁶ Ininiā ia Teoso sākire iōkatsopatakori aāuika: Apiananiri nimoianari itxaua, ininiā kona nipīkari kākiti kaminiri maerekati notamoni.

⁷ Hīxinikariko hīauīteakori Teoso sākire hītemoni sāpiretakani. Hīxinikariko ninoa auini, ninoa ipinini apaka. Hāuikariko Teoso sākire ninoa auikiniri atokotxikana. ⁸ Xesosi Kristo kitxakapiriĭka atokotxikana uatxa. Xesosi Kristo uatxa atokotxikana ātipirika.

⁹ Kona hāuikapiri apanakini oerekakiti atāo minakati, kotxi ikini sereti oerekakori atāo minakati auapitika. Hāuiritariko ikinipoko

erekari Teoso sikakiti sikataparatiniri hākixinire. Anikakiti ! isikataparatarari aākixinire, ininiā ! hāuikapiri kākiti sāpiretinii apanakini nipokori erekari hīxinire ĩkapani, apanakini nipokori ! erekari hīxinire ĩkapani.

¹⁰ Sasetotxiakori Teoso aapoko aamata kamakori āki parīkauatakani Teosomoni sikakori takikoātaā ! apakaparina erekari Teoso sikakiti ate apakapiniri atokokana.

¹¹ Teoso aapoko aamata kamakori auakasaaki, sasetotxiakori auīte apiatakari anikari pirātxi arēka Teosonani Auini Pakitaātaā. Iuaā isikari pirātxi arēka Teosomoni kākiti maerekani Teoso makatxakini ĩkapani. Iua pirātxi ĩto anikaāka aapokotxi mapotōkire. Iuaā arikaāka. ¹² Xesosi pirātxi okakori atoko itxa, kotxi anikaāka sitatxi mapotōkire okiko ĩkapani. Ininiā iua arēkaā imakatzakari kākiti maerekani, ikamaerekatiniina ĩkapani. ¹³ Ininiā masa iuamoni ipininiātaā. Iua napetiko atokokana maāpakapa. ¹⁴ ĩkorapokoriti kona aua sitatxi maxipoākati. Aiātapari sitatxi iaxiti ĩkari.

¹⁵ Kipa asika Xesosimoni Teoso ĩkapani? Ātipirika masikari asākire erekari. Matxari: “Peerekari Teoso.” Ikara asikakiti Teosomoni, kotxi asāpiretari kākiti iua aāuīte ininiua. ¹⁶ ! Himaxinīkaretapiri erekari hīkamini apanakinimoni. ! Himaxinīkaretapiri himoianatakakiniua. Ikara atoko akaminiā, Teosomoni asikakiti inireēkiti atoko itxa, ininiā ikara atoko inakari akaminiā, ikamapoxokonitari Teoso.

¹⁷ Hīkīpitariko hāuīteakori sākire. Hīkamariko ninoa paniātakiti, kotxi ninoa nīkatari hīxinire. Teoso

sikari ikara parĩkatxi ninoamoni, ininiã ãti õti ninoã sãpiretari Teoso ikamakitina. Ininiã hĩkamariko ninoã paniãtakiti, ininiã iusaaki ninoã poxokoniuata iparĩkauatakasaaki. Himakamakaniãri ninoã paniãtakiti, ninoã matinaniuata, ininiã ikara atoko inakari !erekari hĩte ĩkapani.

¹⁸ Himisãkiretariko Teoso ate ĩkapani. Aimarotari aãkixinire ereka inini, kotxi anirekari ikiniõtika atão inakarínoka akamini. ¹⁹ Iteene namanaãi himisãkiretiniri Teoso, iua paĩtiki iokanatinino iuaĩkana hĩtemoni.

Teoso Misãkiretiko

²⁰ Nimisãkiretari Teoso, kãkiti kamaerekaxiniretakari. Aãũte Xesosi ipĩkaripeka inakasaaki, Teoso õkitikari iua. Soti auĩte atoko atxaua. Soti auĩte nĩkatakari apiari atoko itxa Xesosi, ininiã iua iteene nĩkataua. Xesosi ipĩkasaaki, iusaaki kãkiti apakapari Teoso sikaenetakiti. ãtipirika Teoso sikari ikara isikaenetakiti kãkitimoni. ²¹ Nimisãkiretari Teoso isikiniri ikinika erekari hinireẽkiti hĩtemoni, iua nireẽkiti hĩkamini ĩkapani. Namanaãri iua Xesosi Kristo uãkaã, ikaminaua ate iua apokaerekatakiti. ãtipirika kãkiti txari Xesosi: “Erekai pite.” Ameẽ.

²² Nitariakori, iteene hĩkenakotariko ikara nisãpiretakiti. Ia niõkatsopatakiti xapitinoka.

²³ Ninirekari himarotiniri aĩtari Tximótxio kateia ãki auakari sikakaãka. Mokatanitika iua apokiniã uai, nota sari iuakata hĩtemoni.

²⁴ Hĩsãpiretari hĩauĩteakori ate xinikamanapitinina ninoã. Hĩsãpiretari ikinimane Teoso nakitiakori axinikamanapitinina. Xesosi sãkire auiãkani uai Itãria tixini auakani xinikamanapitai hĩte.

²⁵ Ikinipoko erekari Teoso sikakiti aua hĩtemoni.

Ameẽ.

Teoso sãkire amaneri
New Testament in Apurinã (BR:apu:Apurinã)

copyright © 2004 Wycliffe Bible Translators, Inc.

Language: Apurinã

Translation by: Wycliffe Bible Translators, Inc.

Copyright Information

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation text is made available to you under the terms of the Creative Commons License: Attribution-Noncommercial-No Derivative Works. (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc-nd/3.0/>) In addition, you have permission to port the text to different file formats, as long as you do not change any of the text or punctuation of the Bible.

You may share, copy, distribute, transmit, and extract portions or quotations from this work, provided that you include the above copyright information:

You must give Attribution to the work.

You do not sell this work for a profit.

You do not make any derivative works that change any of the actual words or punctuation of the Scriptures.

Permissions beyond the scope of this license may be available if you contact us with your request.

The New Testament

in Apurinã

© 2004, Wycliffe Bible Translators, Inc. All rights reserved.

This translation is made available to you under the terms of the Creative Commons Attribution-Noncommercial-No Derivatives license 4.0.

You may share and redistribute this Bible translation or extracts from it in any format, provided that:

You include the above copyright and source information.

You do not sell this work for a profit.

You do not change any of the words or punctuation of the Scriptures.

Pictures included with Scriptures and other documents on this site are licensed just for use with those Scriptures and documents. For other uses, please contact the respective copyright owners.

2014-04-21

PDF generated using Haiola and XeLaTeX on 11 Nov 2022 from source files
dated 29 Jan 2022
253eaec7-f0c7-5b49-b6be-65ee5354d0ed